17 Jaar, No. 34. — 's HERTOGENBOSCH. — Donderdag 20 Maart 1845.

DE NOORD-BRABANDER

Staat- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS-PRIJS
Voor de Stad.. f 12.
Franco per post.» 14.

SCIRE VERUM QUID VETAT?
HORATIUS.

ADVERTENTIEN
15 cents de regel
behalve 35 cents zegel

(Verschijnende driemalen in de week, Dinsdag, Donderdag en Zaturdag.)

[illegible] VERANTWOORDELIJKHEID.

Tot in 1840 hebben wij uitdrukkelijke bepalingen nopens de ministeriële verantwoordelijkheid in onze grondwet gemist. Sommigen hebben evenwel beweerd dat het principe daarvan vervat was in art. 175. In eenen constitutionelen staat is de ministeriële verantwoordelijkheid zoo onmisbaar en vloeit zoo uit den aard der zaak voort, dat het bijna overbodig schijnt, dezelve in eene grondwet uit te drukken. Reeds in de commissie van 1815, zoo als ons Rapsaet in zijn journal verhaalt, is voorgesteld geworden dezelve in onze grondwet op te nemen. Eenige leden uit dezelve zijn in der tijd zelfs belast geworden met het onderzoek van dit onderwerp. De meerderheid schijnt toen de ministeriële verantwoordelijkheid niet juist begrepen te hebben; art. 175 der grondwet (177 d. gr. v. 1815 of 104 v. d. gr. v. 1814) zou naar hun oordeel waarborgen genoeg opleveren; de voorgestelde bepalingen nopens de ministeriële verantwoordelijkheid werden dus niet in de grondwet van 1815 opgenomen. Bij de herziening der grondwet in 1840 werd er van alle zijden aangedrongen om de verantwoordelijkheid der ministers in de grondwet uitdrukkelijk te bepalen.

De hoofden der ministeriële departementen zijn verantwoordelijk voor alle daden door hen als zoodanig verricht, of tot welker daarstelling of uitvoering zij zullen hebben medegewerkt, waardoor de grondwet of de wetten mogten geschonden of niet opgevolgd zijn. Teneinde van deze medewerking te doen blijken, zullen alle koninklijke beschikkingen en bevelen voorzien zijn van de mede onderteekening van het hoofd van het ministeriëel departement waartoe dezelve behooren.

Over de aanklagten ter zake van deze verantwoordelijkheid, oordeelt de hooge raad der Nederlanden, naar de voorschriften der wet.

Alvorens in eenige nadere beschouwingen te treden, zullen wij in het kort zien welke bepalingen nopens de ministeriële verantwoordelijkheid in andere constitutionele staten gevonden worden.

In Engeland heeft het lagerhuis het regt van beschuldiging, de kamer der pairs doet de uitspraak. De magt tot beschuldigen is discretionair, omdat de misdrijven, wegens uitgebreide ambtsbetrekking van den hoogen ambtenaar, niet omschreven kunnen worden. Om dezelfde reden heeft de kamer der pairs ook eene discretionaire magt tot de bepaling van straf.

In Frankrijk is de ministeriële verantwoordelijkheid naast de onschendbaarheid van den persoon des konings in het charter (art. 12) uitgedrukt. De kamer der pairs is belast met de kennisneuring over de misdaden van hoog verraad en van andere aanslagen tegen de zekerheid van den staat, die door de wet zullen worden bepaald (art. 28). De kamer der afgevaardigden heeft het regt de ministers te beschuldigen en voor de kamer der pairs te brengen (art. 47). Tot heden toe is er in Frankrijk in souverre nog niet aan het charter voldaan, dat er eene wet op de ministeriële verantwoordelijkheid bestaat. Zoo als men weet, heeft de kamer der pairs aan de ministers van KAREL X, POLIGNAC, PEIJRONNET enz. eene straf opgelegd, die bij geene wet was omschreven. Sommigen beweren dat dit niet noodig was; omdat zich die misdrijven onder zoovele gedaanten kunnen voordoen. Anderen zeggen, dat het de schuld der ministers zelve was, omdat zij geene wet over dat punt hadden voorgedragen; het initiatief was in dien tijd met bij de Fransche kamers.

In de Belgische grondwet vindt men ook het beginsel van de onschendbaarheid des konings en der ministeriële verantwoordelijkheid uitgedrukt. Het contre-seign van den minister wordt vereischt (art. 63 en 64); de kamer der representanten heeft het regt van beschuldiging tegen de ministers; aan het hof van cassatie is de kennisneming der misdrijven, waarvan zij (de ministers) beschuldigd worden, opgedragen, behoudens hetgeen de wet zal bepalen nopens de misdrijven door hen buiten de uitoefening hunner functiën bedreven. De koning mag aan geene ministers gratie verleenen dan op aanvrage van eene der beide kamers.

In de meeste duitsche constitutionele staten is het beginsel der ministeriële verantwoordelijkheid in eenen meer of min uitgebreiden zin tot beginsel aangenomen. Met uitzondering van Hessen-Kassel bestaat de wetgevende magt uit drie takken: eene kamer uit landsheeren of erfelijke leden zamengesteld, eene kamer door verschillende standen voor eenen bepaalden tijd gekozen, en den vorst.

De beschuldiging, soms ook de uitspraak over misdrijven door ministers gepleegd in de uitoefening hunner functiën is opgedragen aan eene of wel aan beide de kamers. Zoo zegt de Beijersche grondwet: *de ministers van staat en alle openbare ambtenaren, zijn voor de handhaving der constitutie verantwoordelijk. Willen de algemeene staten eene formele beschuldiging inbrengen, dan moeten de hoofdpunten van beschuldiging met juistheid aangewezen en in elke kamer door een bijzonder comité overwogen worden. Zijn de beide kamers het over de beschuldiging eens, dan dragen zij die aan den koning voor, met opzending der stukken ter ondersteuning. De koning zendt die ter beslissing aan de hoogste regtbank toe, uit welkers midden, op aanvraag van den beschuldigde, een hof zal gevormd worden om tot tweede instantie te dienen.*

Volgens de grondwet van het koningrijk Wurtemberg moeten alle bevelen, die van den koning uitgaan en betrekking hebben tot de uitoefening der souvereine magt, gecontrasigneerd zijn door den minister van het departement, die voor den inhoud daarvan verantwoordelijk is. Elk minister is daarenboven verantwoordelijk voor al hetgeen hij beveelt, wat hem aangaat en wat betrekt of betrekking heeft op de zaken van zijn departement. Een hof van staten is ingesteld tot geregtelijke beschermning der constitutie. Het neemt kennis van alle aanslagen, die de onverwerpelijkheid der constitutie zouden kunnen ten doel hebben, en over alle aanrandingen van eenig punt der constitutie. Het is zamengesteld uit eenen president, door den koning benoemd, uit de eerste der regtbanken en uit twaalf leden, waarvan de koning de helft kiest uit de leden der regtbanken, en waarvan de andere helft met drie plaatsvervangers, door de vergadering der staten wordt benoemd uit haar midden in zamenwerking met de beide kamers. De beschuldiging en de verdediging zijn openbaar. De protocollen, de stemmingen en de beslissingen worden door middel der drukpers bekend gemaakt.

In het groot-hertogdom Baden hebben de kamers het regt de misbruiken van het bestuur, die ter hunner kennis zijn gekomen, aan te wijzen, de ministers en de leden der hooge autoriteiten, wegens schending der constitutie en de regten daarbij erkend, te

beschuldigen. Eene bijzondere wet zal de gevallen bepalen, waarin voor eene beschuldiging grond zal zijn, en tevens de straffen, de bevoegde regtbank en de wijze van regtspleging en regtsvordering aanduiden. Eene klagt of beschuldiging kan bij den stadhouder worden ingebragt, zonder dat door de meerderheid van elk der kamers daartoe zal zijn besloten.

In Zweden zijn de ministers verantwoordelijk voor hunne raadgevingen, die in de registers moeten ingelascht worden. Zij zijn gehouden zich rondborstig te verzetten tegen denkbeelden des konings, die strijdig mogten zijn met de grondwet of met de algemeene wetten. Het comité belast met de zorg der handhaving van de grondwet, door en uit de standen of wetgevende magt benoemd, stelt de beschuldiging in voor het geregtshof der staten. Het hof is zamengesteld uit den president van het hoogst geregtshof, uit de voorzitters van alle andere regterlijke ligchamen, vier staatsraden, twee der oudste leden van het hof van appel, de bevelhebbers van het garnizoen der hoofdstad en van het escader in de haven gestationeerd.

In de Vereenigde Staten van Noord-America is niemand boven de wet verheven, onschendbaar. De president, de vice-president en alle burgerlijke ambtenaren worden van hunne ambten ontzet, wanneer zij, na eene ingestelde actie van belet, zullen overtuigd zijn van verraad, van omkooping of van andere groote misdrijven of wangedragingen.

Het huis der representanten heeft het uitsluitend regt tot het instellen van actiën van belet; de senaat om in dezelve te vonnissen. De schuldigverklaring kan alleen uitgesproken worden met twee derde der stemmen van de tegenwoordig zijnde leden. Door deze uitspraak verliezen de beschuldigden alleen hunne betrekking en worden onbekwaam verklaard om eenige bediening waar te nemen. Alle toepassing van verdere straffen wordt, volgens de strafwetten, aan de regterlijke magt overgelaten.

PERZIE.

De dezer dagen te Parijs ontvangen brieven van den Franschen gezant te Erzeroum in Armenië, bevestigen volkomen al wat van den uitslag der zending van den graaf de Sartiges is verhaald geworden.

Die brieven behelzen daarenboven eene nieuwe en belangwekkende daadzaak; niet alleen heeft de heer de Sartiges voor de Lazaristen de vergunning verkregen om in de Perzische provincien te mogen terugkeeren, maar tengevolge van den lof, welken hij aan de verdiensten en aan de uitstekende kunde dier kloosterlingen heeft toegezwaaid, heeft de shah verlangd ze aan zijn hof te zien. De overste van het klooster van Erzeroum, pater Fulgentius, is mitsdien uitgenoodigd geworden om twee Lazaristen naar de hoofdstad van het Perzisch rijk te doen vertrekken.

Ongelukkiger wijze blijft het te vreezen dat de vrome zendelingen eene menigte hinderpalen te overwinnen zullen hebben, en dat het hun, in weerwil van alle inspanning en opofferingen, niet zal gelukken, om de beschaving en den geest van het christendom in te voeren in de staten van eenen vorst, die aan de losbandigheid is verslaafd en die aan den laagsten hoop van zijnen geldzuchtigen en wreeden ministers [illegible]

TIJDINGEN.

Ook hier te lande is het gebrek nijpend en voorts te Warschau heeft de armere klasse, die aldaar ongemeen talrijk is, door de sedert het begin van februarij ook aldaar heerschende felle koude zwaar geleden. Men sprak van vierentwintig personen welke in hunne woningen zouden doodgevroren zijn.

ZWITSERLAND.

In de zitting des landdags van den 11 dezer is gehandeld over het afkondigen van eene amnestie ter zake der jongste voorvallen in Lucerne, en is met twaalf en twee halve stemmen besloten dit onderwerp te verzenden aan dezelfde commissie, welke reeds belast is met het onderzoek van de vraagstukken wegens de jesuiten en de vrijcorpsen. Vervolgens is gehandeld over het door de Lucernesche regering genomen besluit, waarbij de bezittingen dergenenen, die aan den mislukten opstand deelgenomen hebben en dien ten gevolge uitgeweken zijn, tot goedmaking der buitengewone oorlogs-kosten verbeurd verklaard zijn. Omtrent dit onderwerp is men echter tot geen besluit gekomen, naardien geen der daaromtrent gedane voorstellen de vereischte meerderheid heeft kunnen verwerven. De meergemelde commissie haren arbeid nog niet voltooid hebbende, is de vergadering voor eenen onbepaalden tijd gescheiden.

ENGELAND.

De *Times* verklaart volgender wijze de geruchten, die rondgeloopen hebben nopens eenen vermeenden aanslag tegen het leven van prins Albert. Het schijnt dat een persoon, dien men niet heeft kunnen arresteren, zich gedroeg als wilde hij een pistoolschot op prins Albert lossen, maar de adjudant van den prins, sir E. Bowater, die den bedoelden persoon alleen heeft gezien, konde geene zoo naauwkeurige beschrijving van hem geven, dat de politie hem in handen kreeg.

Op denzelfden dag, terwijl de koningin uit den schouwburg St. James terugkeerde, sprong eene vrouw op het rijtuig van H. M. aan en schreeuwde haar toe: *Victoria, red uw land!* Deze vrouw is bijna 40 jaren oud, eene Iersche van geboorte en zeer wel bekend bij de politie-agenten van het Buckigham-paleis, rondom hetwelk men haar veelmaals zag zwerven. Hoewel oogenblikkelijk gegrepen zijnde, werd zij na eene korte ondervraging vrij gelaten.

— De vorige week is in het lagerhuis het wetsontwerp wegens de voortdurende heffing der belasting op de inkomsten gedurende de drie eerstvolgende jaren, ten derdemale gelezen en dus stellig goedgekeurd, nadat nog onderscheidene amendementen, door de heeren Spooner en Wakley in het midden gebragt, verworpen waren.

— In de zitting van donderdag ll. deed de heer Cobden zijne vroeger aangekondigde motie, dat eene speciale commissie benoemd zou worden, om naar de oorzaken en de uitgestrektheid van het gebrek onder de landbouwende klasse, en naar den uitslag der wetgevende bescherming van de belangen der landeigenaars, pachters en arbeiders, te onderzoeken. Hoe sterk ook door den heer Villiers en anderen ondersteund, is die motie echter, met de meerderheid van tweehonderd dertien tegen honderd een en twintig stemmen verworpen.

— In Ierland wilden sommigen weten dat sir R. Peel, ingaanden hij de koningin bij haar voorgenomen bezoek aan dat land vergezelt, openbare blijken van afkeuring waachten.

— De kapitein van een Amerikaansch schip, zich van Sydney naar Valparaiso begevende, heeft, tusschen Tahiti en deze laatste haven, een nieuw eiland ontdekt op 21° 10' ZB. en 138° 54' W. L. Het eiland heeft ongeveer zes mijlen in den omtrek, en is geheel met kokosbomen begroeid. De Amerikaansche kapitein heeft hetzelfde naam zijn schip, het eiland des geloofs genoemd.

— Den 5 dezer is te Cork in Ierland een zeer groot pakhuis, waarop 120 ton tarwe en 600 à 700 vaten haver lag, plotseling ingestort. Van eenige arbeiders, die in dit beneden verdieping werkten, zijn drie man en een meisje onder de nederstortende zolderingen verpletterd; een vijfde heeft, op het hooren van het eerste gekraak, nog den tijd gehad in een' verwulfden gang te springen en op deze wijze zijn leven te behouden.

— Zie hier een nieuw bewijs van de waardigheid der drukpers in onzen tijd. Toen sir R. Peel het woord in het lagerhuis aanbood, begon hij zijne redevoering 20 minuten voor 5 ure en eindigde hij ze 5 minuten voor 8; hij sprak dus 3¼ uur. Ten half 9 ure, dus 35 minuten nadat hij zijne redevoering geëindigd had, verscheen dezelve in 10 kolommen in het dagblad *the Sun*, en werd met afgronselijke spoortreinen naar alle provincien verzonden. Deze wonderdadige snelheid toont, wat men kan verwachten van de verdeeling van het werk. De *Sun* had dien dag negen snelschrijvers, die elkander om de vijf minuten vervingen, en den tusschentijd gebruikten om hunne berigten, die dadelijk naar de drukkerij gezonden werden, te schrijven of te dicteren. Alles geschiedde met zooveel orde en juistheid, dat het zetten nooit meer dan 20 minuten bij de copie ten achteren was.

— De *Standard* beweert, dat thans in de havens gereed liggen om zee te kiezen 9 linieschepen en 2 fregatten van 50 stukken, en dat in de vreemde stations zich bevinden 4 linieschepen en 3 fregatten van 50 stukken, te zamen 13 linieschepen en 5 fregatten met eene bemanning van 12000 man.

— Volgens eenen staat, aan het parlement ingediend, bevinden zich in de verschillende gevangenissen des rijks 2,397 personen, tot deportatie veroordeeld, namelijk: in Engeland 1779 mannen en 262 vrouwen; in het prinsdom Wales 11 mannen en eene vrouw; in Schotland 48 mannen en 26 vrouwen; en in Ierland 184 mannen en 132 vrouwen. Men ziet hieruit, dat in Ierland het aantal veroordeelde vrouwen grooter is dan dat der mannen, terwijl in Schotland en Engeland het aantal oneindig geringer is.

SPANJE.

Men verzekert dat het hof tegen het laatst van april Madrid zal verlaten, om zich naar Aranjuez te begeven; H. M. [illegible] te zoeken. Dit zal waarschijnlijk gelijktijdig zijn met de sluiting van de zittingen der cortes.

— Het ontwerp van de kieswet zal in de eerste zitting van de cortes worden aangeboden.

— Het schijnt dat de bekentenissen der te Vittoria, ten gevolge der jongste zamenzwering, in hechtenis genomen personen, een [illegible] persoonlijke in sterke verdenking brengen van deelneming aan dit complot.

— Uit Cadix heeft men mede bericht ontvangen van het overlijden van den heer John Hay, algemeen consul van Engeland aldaar, die eene merkwaardige rol gespeeld heeft in de onderhandelingen welke de geschillen tusschen Frankrijk en Marokko ten einde hebben gebragt.

— In de dagbladen leest men, dat in de provincien een hoogdoenen in hechtenis genomen is, die beschuldigd wordt van honderd zevenentwintig moorden begaan te hebben.

FRANKRIJK.

De hertog de Broglie is naar Londen afgereisd.

Het banket, dat den 10 dezer door den handelstand van Parijs aan [illegible] zou [illegible]

den maarschalk Bugeaud moet worden aangeboden, zal door den heer Gouin, gedeputeerde, gepresideerd worden. Slechts een minister, de heer Cunin Gridaine, zal daar, in zijne hoedanigheid van minister van koophandel, tegenwoordig zijn. Met voordacht heeft men geen der overige ministers uitgenoodigd, ten einde aan dit banket allen politieken schijn te benemen.

Het ganseh beursgebouw is voor dit feest inwendig prachtig versierd; hier zijn driekleurige vlaggen en militaire trophéen, met de roemrijke opschriften Tanger, Mogador, Isly enz., aangebragt; ginds aanschouwt men kostbare planten, vazen en korven met bloemen, zoo dat alles een verrukkend en een den doorluchtigen personen, wien het aangeboden wordt, waardig feest belooft.

— De heer Etienne, pair van Frankrijk en lid van de Fransche academie is te Parijs overleden.

— Het schijnt dat de zaak van Taïti, Frankrijk stoffe tot groote ongelegenheden zal blijven wikkelen.

Wij hebben reeds gezegd dat de koningin Pomare zich aan het protectoraat van Frankrijk wil onttrekken. De Fransche officieren, die op Taïti met een schijn-gezag bekleed zijn, klagen over de onwaardige rol, welke men hun doet spelen. Wat zal er dus gebeuren indien, zoo als men dit aankondigt, de Londensche associatie, daartoe door de Engelsche regering gemagtigd, een aantal methodistische zendelingen naar Pomare afvaardigt? welke magt zal in staat zijn om nieuwe botsingen voorte komen? en moet men niet bekennen dat bij eene hervatting der vijandelijkheden de toestand der Fransche gezagvoerders allerhachelijkst zal zijn?

Het ministerie schijnt eindelijk daarvan doordrongen te zijn en nieuwe moeijelijkheden te vreezen, althans er worden versterkingen naar Oceanie gezonden. Men spreekt van twee fregatten en 800 man troepen. Wanneer men de bijzondere zending van den kapitein Page met deze daadzaken in verband brengt, dan geeft een en ander tot ernstige gissingen aanleiding. (*Rem. polit.*)

— De overwinnaar in het jongst medegedeeld tweegevecht, de heer Beauvallon en de beide getuigen, zijn naar België vertrokken. De zaak wordt in regten onderzocht.

— De corvet *Lavoisier* wacht te Toulon op den maarschalk Bugeaud en op den hertog van Montpensier om hen naar Africa over te brengen.

BELGIE.

De prins August van Saxen-Coburg en Gotha, de gemaal van prinses Clementine, zuster van de koningin der Belgen, is uit Duitschland te Brussel aangekomen. De prins heeft zijnen intrek op het paleis genomen.

— De heer Duchâtel wordt voor zijn vertrek naar Indië, nog te Brussel verwacht.

— Men schrijft uit Antwerpen:

Sedert eenige dagen merkt men geheele troepen werklieden op, die op klaren dag en, in de meest bezochte wijken aalmoezen vragen. De politiebetoont zich daarin niet zeer streng, en het is verre van ons dit te willen laken. Het is een harde tijd voor de handwerks-klasse! Doch de waakzaamheid van het bestuur behoort niet geheel van alle te sluimeren; zij moet verhinderen dat men 's avonds aangesproken wordt door personen, die beginnen met allernederigst uw medelijden in te roepen, doch bij eene weigering, een' hoogen toon aannemen en elkander grootelijks over verwonderen, dat gij uwe beurs niet in ruime handen ledigt.

— Te Doornik is donderdag jl. een jong meisje, hetwelk zich bij den haard stond te warmen, door het vuur vatten haarer kleederen, jammerlijk omgekomen.

— Het het gedeelte van den nationalen spoorweg tusschen Doornik en Quevrain bedroeg op 1 januarij jl. 125,746,772 fr. De bruto ontvangst heeft 11,230,493 fr. bedragen, hetgeen, na aftrek van de uitgaven ter somme van 5,692,787 fr., als resultaat levert, dat de interest voor het uitgelegd kapitaal 3.77 pCt. geeft. Geen onzer wegen of kanalen brengt zulk eene hooge interest op, zoodat deze uitkomst zeer voldoende is, wanneer men in aanmerking neemt, dat het vervoer der passagiers en goederen geschiedt tot halven prijs en viermaal spoediger.

— Te Roubaix is eene schoone en uitgestrekte fabriek toebehoorende aan den heer Doutry, eene prooi der vlammen geworden. Van de 24 molens, die gestadig in werkzaamheid waren, zijn 19 door de vlammen verteerd, en ondanks de spoedig door de ingezetenen aangebragte hulp heeft het vernielend element, door eenen hevigen wind begunstigd, eene aanzienlijke schade veroorzaakt. Door deze ongelukkige gebeurtenis bevindt zich een groot aantal handwerkslieden van werk beroofd.

NEDERLAND.

's BOSCH, 19 maart. De verzoekschriften, opens het ontwerp der grondwets herziening in de jongste zitting van de tweede kamer der staten generaal ingekomen, zijn de volgende:

Van mr. B. Albarda, lid van de staten en advocaat bij het prov. hof in Vriesland; van G. Au C. W. Marquis de Thouars; van H. Vpeckens en anderen te Amsterdam; van mr. H. F. van Medrs, lid der prov. staten van Gelderland, te Nunspeet woonachtig; van R. U. Reinders en andere ingezetenen van Hoogezand; van J. G. A. Verhoeff, notaris te Alkmaar; van P. Welter en andere ingezetenen van Zutphen; van H. Guljé en andere inwoners der stad Breda; van E van Wensen en andere inwoners van de stad Amsterdam; van L. de Oude en andere inwoners van de stad Brouwershaven; en van D. A. Busscher en andere ingezetenen der gemeente Termunten, prov. Groningen.

— Verscheidene dagbladen hebben onlangs een berigt uit Maestricht overgenomen, volgens hetwelk de gemeente Keer in het Limburgsche, door eene zoo besmettelijke ziekte bezocht zou zijn, dat reeds het tiende gedeelte der inwoners daardoor ten grave was gesleept. Het *Journal du Limbourg* verklaart dezen omtrent voor heer overdreven. Tot den 13 dezen waren niet meer dan zeven personen aan de ziekte bezweken, en wedde men alle hoop dat zij op het hoogst gestegen was, terwijl zij, ingelijks in strijd met de verspreide geruchten, door de deskundigen verklaard was van niet besmettelijken aard te wezen.

Het *Journal du Limbourg* van gisteren, behelst daaromtrent nog het volgende:

Een geloofwaardig persoon, die zoo even uit Keer komt en die gemeente goed kent, verzekert ons, dat zich op dat oogenblik aldaar nog 48 lijders bevinden en dat er elf sterfgevallen hebben plaats gehad.

GORINCHEM, 15 maart. Zoo even vernemen wij, dat er op het oogenblik een hevige brand te Sliedrecht woedt, welke reeds heden middag ten twee ure moet zijn uitgebarsten. De diligence van Dordrecht, die anders reeds ten vier ure aan is, is ten kwartier voor zeven ure aangekomen, zijnde door den hevigen brand verhinderd door te rijden en brengt de tijding mede, dat de brand zich gelukkiglijk tot twee huizen en eene schuur moet bepaald hebben, en men nu hoopte den brand meester te zijn.

UTRECHT, 15 maart. Na gedurende de vier laatste dagen met een gedeelte uitstag proefritten genomen te hebben, is heden morgen het gedeelte van den Rijn-spoorweg tot aan het station *de Klomp*, voor het publiek geopend geworden, en zal men van nu af voortaan dagelijks in de gelegenheid zijn, om tweemaal van daar en derwaarts te kunnen vertrekken.

Mengelwerk.

MONEUSE DE VERWARMER

Het was januarij, er viel eene sneeuw, die dan eens loodregt nederkwam, dan weer met drift door de lucht dwarrelde. Een wit, eentoonig kleed dekte de aarde als met een doodswaad; hier en daar stak een valle den, half beneeuwd, het hoofd op; nu en dan stapte een voorbijganger met drift voorbij als eene schaduw, en dan werd alles weder stil.

In eene vochtige zaal van het aldud kasteel Ville-lez Pomeroeul, voor een knappend vuur, welks gloed ter naauwernood de kilheid van het vertrek kon verwinnen, zat de notaris L..., zwijgend neder neust zijne vrouw, die een kind op den schoot had, hetwelk zijne moeder toelachte. De notaris scheen veertig jaren oud te zijn, of schoon hij inderdaad jonger was; hij was groot van gestalte, had een kaal hoofd en zijn donker oog schitterde onder zijn gerimpeld voorhoofd. Hij keek strak in het vuur en scheen verzonken in aangename droomerijen, in dat genoeglijk welwezen, hetwelk men ondervindt, wanneer men bij den warmen haard, den strijd der elementen van buiten verneemt.

De avond begon dat wintertooneel te verdonkeren en het duister viel spoedig in. De windvlagen bliezen aan en floten tusschen de torens des kasteels en de ontbladerde boomen hun treurig geluid, dat door de naden en spleten der deuren heendrong en nu en dan een geregelden toon vernde. Geen ander gerucht verstoorde deze eenzaamheid, dan alleen het vrolijk gelach van het kind, dat zijne moeder streelde. Gebruiken wij intusschen, terwijl eene soort van besluiteloosheid in de zaal heerscht, de laatste stralen van het daglicht, om een blik op het oud kasteel te werpen, dat zich in de avondschemering gaat hullen, en zoo ik welligt niet genoegen deszelfs omtrekken afschilder, hoede de lezer het mij ten goede en hij wete nu reeds, dat ik door de levendigste herinneringen er aan verbonden ben.

Het kasteel van Ville-lez-Pomeroeul is tusschen Mons en Condé gelegen, te midden der uitgestrekte landerijen en in de nabijheid van twee dorpen, waarvan het den naam draagt. Eene groep hooge popels, die het omringen, geeft het des zomers het voorkomen van eene oasis in eene vochtige woestijn, of in den winter van een bouwvallig praalgebouw uit vorige eeuwen. Zijne afgelegenheid maakt het droevig bij dag en somber tegen den avond. Oude overleveringen van spookgeschiedenissen, deden het ontwijken en meer dan eene legende werd er van verhaald.

Vier groote torens, waarvan een nog in zijn geheel, vormen een vierhoek door eene breede gracht omringd; zij zijn onderling verbonden door hooge, sterk gescheurde muren, in welker spleten de klimop en wilde veldplanten welig groeijen. Het midden van een der voorzijden van dit groot vierkant is door twee andere lagere torens bezet, bestemd om de ophaalbrug te verdedigen. Een somber verwelf en zware eikendeur verbinden beide torens, die nog hier en daar met de overblijfsels van Vriesche ruiters zijn bezet. De andere voorzijde van den vierhoek vormt eene uitgestrekte huizing, die veel meuwerwetscher is dan de overige deelen van het kasteel, doch ook veel minder stevig dan die oude muurblokken, welke men te vergeefs getracht heeft af te breken, daar houwert en muker er op afsprongen.

Dit kasteel had weleer aan het geslacht der prinsen de Ligne toebehoord, doch was, na herhaalde belegeringen, verwoestingen en brandstichtingen doorgestaan te hebben, door dat geslacht verlaten geworden. Vele jaren stond het geheel ledig, tot dat omstreeks het midden der vorige eeuw, twee Benedictijner kloosterlingen er zich vestigden en de kapel herstelden. Deze bezitting, die niet opgehouden had aan de Ligne's toe te behooren, was alzoo in eene kluis herschapen, alwaar de vrome religieusen veel bezocht werden door de bewoners van den omtrek; doch de eerstgestorvenen en het kasteel werd andermaal eene prooi van doornen en distels en het verblijf van adders en nachtuilen.

Omstreeks den tijd, waarvan wij hooren spraken, had de notaris L... onlangs te Ville-lez-Pomeroeul, benoemd, dezen bouwval aangekocht. Dit verblijf was in harmonie met zijn eenigzins somber humeur. De huizing had hij in orde doen brengen en bewoonbaar maken; de vochtige muren waren uitgedroogd, opgewit en ingevoegd geworden.

Eene plaats tusschen de torens tot stallen overdekt, was opgeruimd en ter dienste der naaste lijk gemaakt; een tuin en binnenplein waren in het midden zijn aangelegd en het oudergewoedsel had eene wooning in de diene en uitgestrekte keldera moeten zoeken. In weerwil van die verbeteringen, bleef het kasteel van Ville-lez-Pomeroeul in een van welke zalen de notaris en zijne vrouw zich, na een gurgen middagmaal, bij den haard verwarmden, een troetelkind gezellig.

Dien avond nu wandelde Bertal, de oude hond van het kasteel, eene vreemde lijnwaat in weerwil der sneeuw en koude, liep hij snuffelend

over de muren, de plathoogte en de torens op en af, dan blaffend, dan de ooren opstekend, dan wederom blaffend, de notaris had hem herhaaldelijk knorrig geroepen en over zijn vreemd en lastig geblaf berispt, maar de trouwe Picard had die les in den wind geslagen; hij ging voort, want hij meende dat zijn meester in gevaar was. Deze stond ten laatste op en greep zijn geweer, dat dubbel geladen was, van den wand.

— Vriendlief, wat gaat gij doen? vroeg mevrouw L.... angstig, terwijl een somber voorgevoel haar aangreep.

— Ik zal eens zien te ontdekken wat Picard zoo onrustig maakt. Zijn volhouden komt mij vreemd voor.

— In 's hemels naam ga niet uit en stel u alleen niet bloot. Alles is zorgvuldig gesloten; blijf bij mij en laten wij den goeden God liever bidden, dat Hij ons bescherme.

— Stel u gerust, het is misschien de een of andere voerman, die op den weg moet achterblijven door eenig ongeval. Ik zal eens gaan luisteren of ik iets hoor, zonder buiten de muren te gaan.

Mevrouw L.... hield haren man tegen en als ouden den indruk van een voorgevoel van ramp, zeide zij:

— Het is juist op zulk een' guren avond als deze, dat de pachthoeve de Leeuwerik, die even afgelegen ligt als wij....

De pendule sloeg langzaam negen slagen, die tegen de wanden van de gebeeldhouwde kast weerklonken.

— Het is vreemd! wat slaat die klok langzaam en wrevelig!

— De koude zal de raderen gestremd hebben, antwoordde de notaris en ging de kamer uit.

Hij trad de plaats over en de hond volgde hem hijgend. Hij beklom een der torens en luisterde; doch de stilte werd niet afgebroken, dan door het geschreeuw van een' nachtuil, waarvan hij de logge vlugt in zijne nabijheid vernam. Met moeite klom hij de door de sneeuw glibberig geworden trappen af en begaf zich naar den toren aan de andere zijde van den binnentuin. Ook daar luisterde hij eenige minuten; doch zag of hoorde niets. Wat had Picard dan toch gehoord of gezien?

De notaris kwam wederom binnen, maar de hond bleef blaffen; mevrouw L.... had de minuten met angst geteld. Haar man trachtte haar gerust te stellen en na haar overgehaald te hebben om naar bed te gaan, waakte hij over haar en zijn kind.

Een uur werd met dat waken doorgebragt en eindelijk hield Picard zich stil. Het verwijderd geblaf van eenige dorpshonden, die hem antwoord, dan als eene lijn van wakkere schildwachten, liet zich nog van tijd tot tijd flaauw hooren en eindelijk gemakte alles in rust.

De heer L.... besloot zich alstoen insgelijks ter rust te begeven en de slaap greep hem weldra aan. Rust en veiligheid schenen in het kasteel te heerschen, dat gedie andere bewoners had dan den notaris, zijne vrouw, zijn zoon' en eene meid. Zij sliepen, doch hun trouwe wachter waakte voor allen.

Omstreeks middernacht begon het geblaf op nieuw maar herhaald, ja sneller en krachtiger, voerd hief heen en weder onder de vensters der kamer van zijnen meester; zijn geblaf was bewogen angstig en scheen te zeggen: verlies geen oogenblik; er is gevaar, het naakt..... Arme Picard!

Dienzelfden nacht, eene halve mijl van het kasteel, op den weg van St. Homme naar den weg op Parijs, had een vreemd voorval plaats. Het was omstreeks elf ure, toen de gaarder van den tol van Thulin, den dollen hoefslag van een paard over de sneeuw hoorende, naar buiten trad om den tol te ontvangen en riep: « Tol! » Bij kreeg geen antwoord. Het paard volgde rustig stapvoets zijnen weg, tot dat de gaarder zachter: « Wat drommel! » dacht de tolgaarder, zou het paard van mijnen buurman zijn losgebroken? Wij zullen eens zien. » Hij trad voorwaarts, naar gaan hij het paard kwam, zag hij op zijnen rug, in weerwil der duisternis, een ruiter zitten. « Tol!... » riep hij op hoogen toon, geen antwoord.... De geheimzinnige ruiter hield met stil; de tolgaarder drong over deze inbreuk zijner rechten verontwaardigd de vreemdeling, die hem toch wilde voorbijgaan, teugel grijpen, toen hij gelijktijdig het einde van eene ijskoude loop gevoelde, die tegen zijn voorhoofd drukte.... Hij viel neder, dooh gelukkig slechts van schrik. De onbekende ruiter vervolgde langzaam zijnen weg; geen woord, geen geluid was hem ontvallen, en zijn paard had zelfs de maat van zijn getrappel niet verloren. De tolgaarder van zijne vrees bekomen, stond op, maar ware bijna andermaal gevallen, zoo vreemd was hetgeen hij verder zag.... Eene zwarte lange massa gleed hem stil voorbij als eene reeks schaduwen. Zijne wijdgespalkte oogen vestigden zich met onweerstaanbare kracht op die bewegende massa. Hij meende zwarte, vreesselijke gezigten te zien, maar alles ging voorbij, hij zag niets meer, hoorde niets meer.... Was het wezenlijkheid of een droom? waren het menschen of duivels? genoeg om den eerlijken tolgaarder geheel van zijn stuk te brengen.

Dit alles geschiedde bij den tol van Thulin in den nacht, waarin de hond van den heer L.... hem ten tweede male waarschuwde van op zijne hoede te zijn. Het was nog geene maand geleden, dat dertien personen op de pachthoeve de Leeuwerik waren vermoord geworden en hun bloed bevlekte nog de vloersteenen van hare verlaten vertrekken. Wat daar al geween, gekerm, gezucht en doodsangst had plaats gevonden, wist niemand te zeggen, want allen waren dood.... Vrees had aller moed bevangen; de naam van Monetse was wel op aller lippen, maar men noemde dien slechts zacht, na eerst eens om zich heen gezien te hebben.

De heer L...., op eens ontwaakt, kleedde zich haastig aan, ondanks de smeekingen zijner gade, hij wapende zich met zijn geweer, kuste zijne vrouw op het voorhoofd, nam den schijn eener bedaardheid aan, welke niet in zijn hart was, en begaf zich naar het tegenovergesteld einde der verdieping. Mevr. L.... kon hem zoo alleen niet laten vertrekken: een donker voorgevoel benaauwde haar. Zij kleedde zich en volgde hem. Het kind sliep en zij maakte het niet wakker.

In eene lage zaal gekomen, welke op de plathoogte uitkwam, die ingewijze was aangelegd, opende de heer L.... zacht een venster om te luisteren, want men kon geene drie schreden van zich afzien, zoo donker was het. Het geblaf, dat nog niet opgehouden had, werd op dat oogenblik hevig en woedend. De hond, die aan het eind der plathoogte was geplaatst, scheen hardnekkig te worstelen.

Op eens deed zich een klagende gil hooren, gevolgd door een treurig gekerm.... Het was het laatst vaarwel van den goeden en getrouwen Picard aan zijnen meester, dien hij niet langer kon verdedigen. De heer L.... voelde dat hij verbleekte; zijn bloed verstijfde hem om het hart....; hij laadde zijn geweer, Mevr. L.... viel op hare knieën en bad God voor haar kind.... Dit oogenblik was plegtig en vreesselijk.

Er was eene korte stilte, vervolgens kletterde er iets, en er glinsterden vonken op de plathoogte.

— Wie is daar? riep de heer L.... met eene zware doch geschokte stem. Op hetzelfde oogenblik verhieven zich aan den anderen kant van het venster schimmen voor hem, tien armen grijpen hem bij de keel met de snelheid des bliksems, dolken worden op zijne borst gerigt en eene holle stem roept hem toe: « werp de wapens neder, of gij zijt een lijk. »

De heer L.... liet geheel wanhopig zijn geweer vallen.

Een hevig gedruisch deed zich hooren, het waren de vensters en ruiten van de verdieping die in stukken vielen. Het kasteel was met toortsen verlicht.... Mannen in vreemde kleeding en tot de tanden gewapend, met zwart gepankje, gezigten vermomd of afgrijselijk misvormd, bemeesterden het kasteel en vielen op deszelfs bewoners aan.

Het was Monetse de Verwarmer met zijne zestig bandieten.

(Vervolg hierna.)

Advertentien

Het behaagde den goeden God heden tot zich te roepen onze zeer beminde Dochter *ELISABETH ROSALIA*, in den ouderdom van achttien jaren, na vroegtijdig voorzien te zijn geworden met de H. Sacramenten der stervenden, diep betreurd door mij en kinderen.

J. T. PRINZEN.

Graauw, *den* 10 *Maart* 1845.

*** En vente chez *MULLER* freres, Libraires à *Bois-le-duc*:

HISTOIRE
DU
CONSULAT
ET DE L'EMPIRE
PAR
A. THIERS.

BEKENDMAKING.

De Notaris *BLOEMARTS*, residerende te *Weert*, zal ten verzoeke van den Molenaar *H. H. HERMANS*, op *Vrijdag* den 11*n April* 1845 provisioneel en op *Vrijdag* den 18*n* derzelfde maand finaal, telkens om 3 ure des namiddags, ten herberge van den Heer *L. BEELEN*, de *Nederweert*, op het Moesmansstraatje, publiek verkoopen:

1°. Eenen Schoonen Steenen

GRAAN-WINDMOLEN,

in 1829 nieuw opgerigt, bevattende KOREN-, BOEKWEIT- en PELMOLEN, met al het daarbij behoorende materieel, als Steenen, Billen, Zeilen, Touwen, Kettingen enz, en het daarbij behoorend MOLENHUIS met Stal, Tuin en 29 Roeden 95 Ellen BOUWLAND, zeer voordeelig gelegen te *Nederweert*, ten gehuchte *Hulsen*, op de *Kruisstraat*, Kadastraal bekend in de Sectie J, onder de nummers 80, 81, 82 en 83, ter gezamenlijke grootte van 49 Roeden 80 Ellen.

2o. Een groot, hecht en wel doortimmerd nieuw HUIS met besloten BINNENPLAATS, RUIME STALLINGEN, SCHUUR, BAKKERIJ en verder gerief, twee MOESTUINEN, BOOMGAARD en BOUWLAND, zeer voordeelig tot alle stand en nering, in een stuk, gelegen te *Nederweert*, in het *Hulsen*, nabij den Molen, Sectie J. nummers 545, 546, 547, 548, 549, 124 en gedeeltelijk 116, ter gezamenlijke groote van 1 bunder 87 roeden 85 ellen.

En 3o. Een perceel GROES met HOOITIENDAS en VIJVER, aldaar in den Braakpeel gelegen, groot 30 roeden 20 ellen; Sectie F. No. 136.

Alle inlichtingen, wegens de aanwaarding, betaling van den koopschat enz., zijn te bekomen ten kantore van den Notaris voornoemd.

ZEGT HET VOORT.

Graanmarkt
AMSTERDAM 17 MAART.

Tarwe prijsh. 130 p. p. o. witb. Pools. *f* 276 bij partij 127 p. j. Vries *f* 240.

Rogge hoogen gehouden.

Haver prijsh. 29 p. fijne Vries. *f* 110, 90 p. ger. Dikke *f* 110.

Boekweit iets aangenamer, 120 p. j. Vries *f* 182 aan de Zaan; 119 p. j. Oosters *f* 175.

Koolzaad ½ p. lager; oud Vreesch 55 p. Oostr. 56 p.; Fransch 59½ p. op levering; Sept. en oct. 64½ p.

Lijnzaad prijsh. 106, 107 p. Arch. *f* 255.

Raapolie dadelijk in een doen op levering, met minder handel, iets aanwer. per 6/w. *f* 40; Vlieg *f* 39½ a 39; mei *f* 39 a 38½; sept. *f* 39¾ a ¾; oct. en nov. *f* 40 a 39¾; Vlieg *f* 28½ a ¾. Hennepolie per 6/w. *f* 33½; Vlieg 32

Raapkoeken *f* 56 a 60 Lijnkoeken *f* 6 a 91.

EINDHOVEN, den 18 Maart 1845.

De Prijzen der Granen zijn heden alhier gevonden:

ROGGE het Ned.	*f* 5,40
BOEKWEIT	„ 4,60
HAVER	„ 2,60
Het Nederl. Boter	„ 0,65
Roggebrood	„ 0,07½

Beurs van Amsterdam.

Maandag 17 Maart, ten vier ure.

W. S. 2½ pCt. 56½. Nieuwe 4 pCt. Dito Certificaten 100. Dito 3 pCt. 84. Dito 2½ pCt. 56. Dito 4 pCt. 100. Dito 3 pCt. 84. Handelm. 150. Rijn-Spoorweg 114½, ½, ¼. Aand. Holl. Spoorw. 130½. 132. Ardoins 85 p. st. 25½. Dito Onbep. 24½, ½. Spanje Binnenl. 3 pCt. 30½. 3 pCt. Port. Inl. 21½, ½. Dito Buitenl. 5 pCt. 72½. Oude Russen 107½, 98½. Do. Stieglitz en Co. 92.

Ter drukkerij van D. A. A. DE ROOY.